

УДК 336.02:330.101.541:355.01

JEL E60, E62, H63

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2026-13-25>**Рисін М.В.**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1176-5688>

Mariia Rysin

Lviv Polytechnic National University

Бабич О.О.

аспірант,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7599-9282>

Oleksandr Babych

Lviv Polytechnic National University

Костецька Т.П.

студентка,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-9476-5051>

Tetiana Kostetska

Lviv Polytechnic National University

МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙНИ

MACROECONOMIC ANALYSIS OF THE STATE'S FISCAL POLICY IN WARTIME

Анотація. У статті проведено макроекономічний аналіз фінансової політики України в умовах війни. Розглянуто правове поле здійснення фінансової політики, класифікацію її видів та основні інструменти, що застосовуються для забезпечення економічної стабільності в умовах воєнного часу. Проаналізовано динаміку доходів, видатків державного бюджету та бюджетного дефіциту України за 2020-2024 рр., особливу увагу приділено структурі видатків із акцентом на оборону та соціальну підтримку населення. Окрему увагу приділено виявленню вузьких місць та проблем у сфері бюджетного фінансування та управління державним боргом. Досліджено динаміку і структуру зовнішнього та внутрішнього державного боргу України, оцінено його вплив на фінансову стабільність держави та обґрунтовано напрями оптимізації бюджетно-податкової політики для відновлення економіки. Результати дослідження можуть використовуватися для підготовки стратегічних рішень у сфері фінансової політики.

Ключові слова: фінансова політика, податки, державний бюджет, державні видатки, державний борг, публічні фінанси, макроекономіка, військова економіка.

Abstract. Introduction. The study emphasizes that the relevance of analyzing fiscal policy in wartime is due to the need to assess its effectiveness in ensuring financial stability, supporting the economy and social sector, prioritizing budget expenditures, and identifying funding sources under increased risks and limited resources. **Purpose.** The purpose of the research is to study practical approaches to fiscal policy implementation, identify problems in public finance management during wartime, and justify directions for optimizing budgetary and tax decisions to ensure macroeconomic stability and economic recovery. **Methods.** Analysis and synthesis to study the essence and types of fiscal policy, as well as comparative and cause-effect analysis to reveal its specific features are used in the article. Economic-statistical methods were applied to examine budget revenues and expenditures, deficit dynamics, and public debt structure. Trend analysis was used to study changes in Ukraine's external debt during pre-war and wartime periods. **Results.** The paper highlights the importance of studying both internal and external public debt. The research also explores practical instruments used in the implementation of state strategies, including government borrowing, OVDPs, and international financial assistance. Analysis shows a sharp increase in government expenditures on defense, social protection, and infrastructure restoration, exceeding revenue growth and leading to significant budget deficits. The study emphasizes that the dominance of guaranteed public debt highlights the state's fiscal role, while non-guaranteed private debt remains stable or declining due to reduced investment activity and elevated economic risks. **Conclusion.** The study concludes that Ukraine's fiscal policy during wartime has undergone significant transformations, characterized by increased military and social expenditures, stronger budgetary regulation, and growing dependence on external financing. Optimization of budgetary and tax decisions should focus on prioritizing expenditures for defense, infrastructure restoration, and social support. Balanced use of domestic and international borrowing is necessary to avoid excessive financial pressure. Effective fiscal policy is crucial for ensuring the resilience and recovery of Ukraine's economy under wartime conditions.

Keywords: fiscal policy, taxes, government spending, public debt, public finances, macroeconomics, military economy.

Постановка проблеми. Актуальність здійснення макроекономічного аналізу фінансової політики України в умовах війни зумовлена необхідністю оцінки її ефективності у забезпеченні фінансової стабільності держави, підтримки економіки та соціальної сфери, а також визначення пріоритетів бюджетних витрат і джерел їх фінансування в умовах підвищених ризиків і обмежених ресурсів. Проблематика забезпечення ефективної фінансової політики та виконання бюджету в складних економічних умовах України набуває особливого значення для державних органів влади.

У правовому полі України фінансова політика реалізується через бюджетну та податкову політику держави. Тому Бюджетний кодекс України визначає принципи формування та виконання державного бюджету, бюджетної політики та управління державними фінансами [1]. Податковий кодекс регулює систему оподаткування, податки і збори, які є ключовими інструментами фінансової політики [2].

Актуальність проблеми управління державними видатками та державним боргом України в умовах війни зумовлюється також різким зростанням фінансового навантаження на бюджет, необхідністю фінансування оборонних і соціальних потреб, скороченням доходної бази через економічний спад, підвищенням залежності від зовнішніх запозичень і міжнародної фінансової допомоги, а також зростанням ризиків боргової нестійкості та макроекономічної незбалансованості в середньо- та довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових працях українських авторів фінансова політика розглядається як інструмент впливу держави на економіку через податки та державні витрати. А. М. Іванова, у своєму дослідженні, розглядає ефективність фінансової політики через здатність держави забезпечувати своєчасне і повне виконання бюджетних призначень. Науковиця зазначає, що стрімке зростання дефіцитів державного бюджету та державного боргу України свідчить про зниження спроможності держави забезпечувати сталу фінансову політику [3].

У статті А. Крисоватого акцентовано увагу на трансформації фінансового простору публічних фінансів України в умовах воєнного стану, зокрема на зміні пріоритетів бюджетної політики, зростанні ролі оборонних видатків, посиленні залежності від зовнішньої фінансової допомоги та необхідності адаптації фінансових інструментів до кризових викликів [4].

Режим воєнного часу часто вимагає переосмислення грошово-кредитної політики для врахування більших дефіцитів бюджету та уникнення ефектів витіснення та дефіциту ліквідності. У літературі обґрунтовується необхідність монетарної політики, здатної підтримувати ринки державного боргу, зберігати довіру до цільових показників інфляції та захищати фінансові ринки від раптових потрясінь. Б. Данилишин та І. Богдан акцентують увагу на використанні нетрадиційних інструментів монетарної політики (купівля активів, пряме забезпечення ліквідності, цільове рефінансування) у поєднанні із надійною системою управління боргом та державними кредитними лініями, що відповідають цілям макроекономічної стабільності [5].

Основна ідея взаємодії фінансової та монетарної політик полягає в тому, що вартість державних запозичень та ефективність монетарної трансмісії залежать

від того, якою мірою фінансова політика домінує або взаємодіє з монетарною політикою під час війни. Фінансове домінування може підірвати монетарну трансмісію, але за допомогою надійних коригувань на основі правил та незалежності центрального банку (або добре закріплених мандатів воєнного часу) макроекономічну трансмісію можна відновити для підтримки цілей стабілізації [6].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Економіка воєнного часу створює надзвичайний фінансовий тиск, який випробовує межі стандартної макроекономічної теорії. Аналіз наукових та аналітичних джерел дозволяє виділити низку невирішених аспектів реалізації фінансової політики в умовах економіки воєнного часу. По-перше, у більшості досліджень відсутнє пояснення як фінансова політика взаємодіє з монетарною політикою в умовах стресу, а також які макроекономічні результати виникають, коли воєнні умови спотворюють типові механізми передачі. Невирішеним залишається прогнозування макроекономічних наслідків фінансової політики воєнного часу, з акцентом на міжчасових бюджетних обмеженнях, а також динаміці державного боргу.

Таким чином, попри наявність значної кількості теоретичних та емпіричних досліджень у сфері удосконалення механізмів фінансової політики, проблема наповнення державного бюджету та управління зовнішнім державним боргом потребує подальшого наукового пошуку.

Метою наукової роботи є дослідження практичних підходів до аналізу реалізації фінансової політики, а також визначення проблем функціонування державних фінансів в умовах війни, обґрунтування напрямів оптимізації бюджетно-податкових рішень для забезпечення макроекономічної стабільності та відновлення економіки.

Методи дослідження. Теоретичні методи наукового пізнання, а саме аналіз і синтез для вивчення сутності та видів фінансової політики. Метод порівняння та аналізу причинно-наслідкових зв'язків використано для виявлення особливостей фінансової політики України в умовах війни.

Методи економіко-статистичного аналізу, такі як динамічний аналіз, структурний аналіз, порівняння, були використані для аналізу та оцінки формування доходів та розподілу видатків державного бюджету, показника дефіциту бюджету. У статті також використано метод динамічного (трендового) аналізу для дослідження змін зовнішнього боргу України у довоєнний та воєнний періоди, а також статистичний метод для аналізу показників частки зовнішнього боргу до ВВП України та обсягів гарантованого і негарантованого боргу держави.

Метод графічного аналізу для демонстрації структури видатків державного бюджету України в умовах воєнного періоду дозволив наочно відобразити розподіл бюджетних ресурсів за основними напрямками, виявити зміни у пріоритетах фінансування, зокрема зростання частки оборонних і соціальних витрат, а також простежити структурні зрушення у динаміці видатків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Специфічний для країн досвід воєнного часу виявляє значну неоднорідність у складі державного боргу країн, що ведуть війну, ризику монетизації та післявоєнній

фіскальній консолідації. Наприклад, дослідження Колумбії [7] та України воєнного часу підкреслюють роль внутрішнього та зовнішнього боргу, послідовність фіскальних коригувань та важливість управління зовнішнім боргом у стабілізації макроекономічних умов під час та після конфліктних періодів. Ці дослідження показують, що структура боргу, механізми погашення та узгодженість політики є критично важливими для післявоєнних траєкторій зростання [7; 8].

Розглянемо основні види фіскальної політики та приклади застосування основних фіскальних інструментів в умовах економіки воєнного часу (Табл.1).

За результатами узагальнення, наведеного в табл. 1, доцільно зазначити, що вибір виду фіскальної політики залежить від стану економіки та пріоритетів розвитку держави. Традиційно стимулююча політика застосовується в умовах економічного спаду або кризових явищ і спрямована на активізацію економічної діяльності. Стримуюча політика, навпаки, використовується з метою обмеження інфляційних процесів та зменшення бюджетного дефіциту, що є особливо актуальним у періоди економічного перегріву.

За функціональним призначенням у воєнний період фіскальну політику можна охарактеризувати як оборонну (військову) фіскальну політику. Це передбачає фінансування армії, озброєння, безпеки, пріоритетне спрямування бюджету на підтримку оборонного сектору держави. Також за рахунок видатків державного бюджету фіскальна політика воєнного часу реалізує і соціально-захисну функцію через виплати військовим і їх сім'ям, підтримку внутрішньо переміщених осіб, виплату субсидій, допомоги населенню.

Стосовно наведених основних видів фіскальної політики та притаманних їм інструментів підсумовано, що у воєнний час домінуючою є дискреційна політика через необхідність прийняття швидких рішень. В той же час, коли економіка зазнає інфляційний тиск через зростаючі військові витрати, актуальним є застосування рестрикційної фіскальної політики через підвищення податків.

Таким чином, використання відповідного виду фіскальної політики дозволяє державі ефективно реагувати на зміни економічного середовища та забезпечувати макроекономічну стабільність. У воєнний час фіскальна політика стає більш гнучкою, централізованою та орієнтованою на виживання держави. В Україні домінує дискреційна бюджетна політика з акцентом на оборону, а також частково стимулююча спрямована на соціальний захист населення, постраждалого внаслідок військових дій.

Проаналізуємо динаміку доходів та видатків державного бюджету України у воєнний період.

За результатами узагальнення, наведеного в табл. 2, доцільно зазначити, що у досліджуваній період спостерігається зростання як доходів, так і видатків державного бюджету України у 2022–2023рр. При цьому видатки зростають більш високими темпами порівняно з доходами, що зумовлює постійне збільшення дефіциту бюджету. У 2024 році відбулось скорочення доходів і пропорційно видатків державного бюджету. Найбільш суттєве розширення дефіциту бюджету відбулося у 2022–2024 роках, що пов'язано зі значним підвищенням державних витрат. У цілому така динаміка свідчить про посилення навантаження на бюджет

Таблиця 1

Види фіскальної політики держави в умовах воєнного часу

Вид фіскальної політики	Сутність	Переваги	Приклад застосування
Стимулююча (експансіоністська)	Передбачає збільшення державних видатків або зниження податків з метою активізації економічної діяльності	Сприяє економічному зростанню, підвищенню зайнятості, підтримці населення	Збільшення соціальних виплат, державні інвестиції, податкові пільги
Стримуюча (рестрикційна)	Спрямована на скорочення державних витрат або підвищення податків для зниження інфляції та дефіциту бюджету	Забезпечує фінансову стабільність, зменшує інфляційний тиск	Скорочення бюджетних витрат, підвищення податків
Дискреційна	Передбачає свідомі рішення уряду щодо зміни ставок податків та перегляду структури бюджету	У воєнний час є домінуючою через необхідність швидких рішень.	Запровадження нових зборів, наприклад, військовий збір.
Автоматична (недискреційна)	Передбачає використання автоматичних стабілізаторів, збалансованість державних доходів і видатків без активного втручання держави	Сприяє підтриманню стабільності економіки без створення додаткових дисбалансів	Збалансований бюджет, відсутність суттєвих змін у податковій та видатковій політиці

Джерело: сформовано авторами за даними [3; 4]

Таблиця 2

Динаміка доходів, видатків та дефіциту державного бюджету України у 2020–2024 рр.

Рік	Доходи, млрд грн	Видатки, млрд грн	Дефіцит, млрд грн
2020	1593	1889	296
2021	1817	2235	418
2022	2479	3447	968
2023	3568	4885	1317
2024	3123	4487	1364

Джерело: складено авторами за даними ресурсів «Ціна держави» [9] та «Бюджет для громадян» [10]

та необхідність залучення додаткових фінансових ресурсів для його збалансування.

З метою поглиблення результатів загального аналізу доходів і видатків державного бюджету України доцільно перейти до розгляду їх внутрішньої структури, що дозволяє більш чітко ідентифікувати пріоритетні напрями використання бюджетних ресурсів. У цьому контексті на рис.1 представлено деталізовану структуру видатків державного бюджету України у 2023–2024 рр., що дає можливість оцінити зміни у розподілі фінансових ресурсів за основними функціональними напрямками.

Значну частку видатків державного бюджету становлять витрати на оборону та обслуговування державного боргу, що відображає пріоритети бюджетної політики в умовах воєнного стану.

Водночас доходи державного бюджету також зростають, однак їх темпи є нижчими порівняно з видатками, що зумовлює формування значного бюджетного дефіциту. Так у 2023 році дефіцит бюджету на 1 працюючого в Україні становив 135 452 грн, що відображає високий рівень навантаження на платників податків та обмеженість внутрішніх фінансових ресурсів [9]. Зазначимо, що середня заробітна плата українців у 2023 році, за офіційними даними Державної служби статистики, становила 17 442 грн.

Фіскальна політика держави у досліджуваній період реалізовувалась через зміну обсягів державних доходів і видатків, що відображає особливості бюджетного регулювання в умовах економічних викликів. Таким чином, у воєнний період з 2022–2024 рр. фіс-

кальна політика України характеризується підвищеним рівнем державних витрат на оборону, громадський порядок, інші соціальні виплати та посиленням навантаження на бюджетну систему.

Проаналізуємо стан та динаміку зовнішнього боргу України у передвоєнний 2020–2021 рр. та воєнний 2022–2024 рр. періоди (Табл. 3).

На основі наведених у таблиці підсумуємо, що упродовж 2020–2021 рр. спостерігалось відносно помірне зростання зовнішнього боргу України (з 133,4 млрд дол. США до 136,9 млрд. дол. приблизно), що свідчило про відносну стабільність боргової політики та контрольоване залучення зовнішніх ресурсів у довоєнний період.

Починаючи з 2022 року, тобто з початком повномасштабної війни, відбулося суттєве прискорення темпів зростання зовнішнього боргу. Так у 2022 році загальний зовнішній борг України зріс до 143,4 млрд. дол. США, а темп приросту склав 4,75%. У 2023 році темп приросту обсягу зовнішнього боргу склав рекордних 24,8 %, натомість у 2024 році зовнішній борг України перевищує абсолютне значення у 194 млрд. дол. США (темп приросту 8,4%). Це зростання має чітко виражений воєнний характер і зумовлене необхідністю фінансування оборонних видатків, покриття бюджетного дефіциту та залучення значних обсягів міжнародної фінансової допомоги.

Макроекономічний аналіз показує суттєве погіршення відносних показників боргового навантаження для економіки України. Зокрема, співвідношення обсягу зовнішнього боргу до ВВП зросло з 70,58%

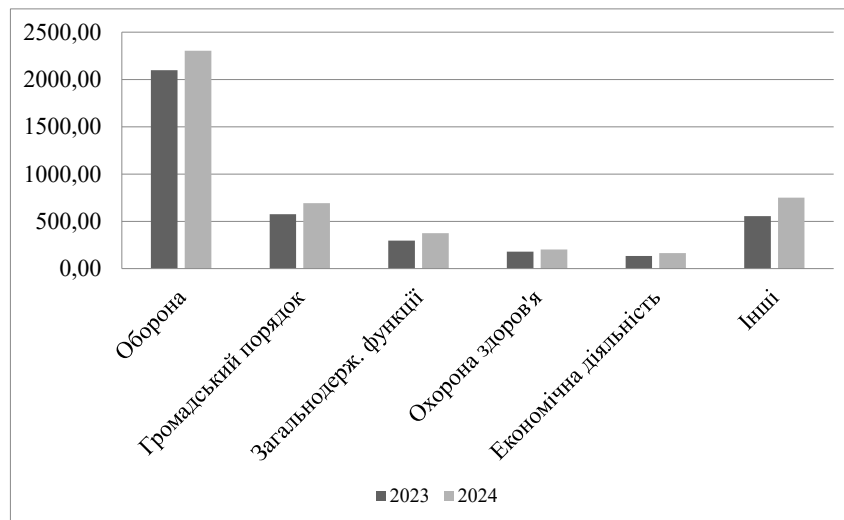

Рис.1. Структура видатків державного бюджету України у 2023–2024 рр., млрд грн

Джерело: складено за даними [10]

Таблиця 3

Динаміка та структура зовнішнього державного боргу України

Показники	Значення показників				
	2020	2021	2022	2023	2024
1. Загальний обсяг зовнішнього боргу, млн. дол. США	133 405, 5	136 907, 6	143 390, 6	178 988, 9	193 492, 5
2. Відношення зовнішнього боргу відносно ВВП, %	83,36	70,58	84,11	96,08	101,27
3. Зовнішній борг, гарантований державою, млн. дол. США	42 528, 9	44 917, 7	61 592, 2	89 734, 2	105 180, 4
4. Зовнішній борг, не гарантований державою, млн. дол. США	53 896, 6	54 241, 4	51 097, 7	51 661, 4	51 070, 5

Джерело: складено авторами за даними World Bank Group [11]

у 2021 році до понад 101% у 2024 році, що свідчить про перехід до критичного рівня боргової залежності економіки.

Проаналізуємо структуру зовнішнього боргу України в розрізі гарантованого та негарантованого приватного зовнішнього боргу. Насамперед, гарантований державою зовнішній борг у період війни демонструє тенденцію до зростання (з 61,59 млрд. дол. у 2022 р. до 105, 18 млрд. дол. У 2024 р.), що зумовлено активізацією державної підтримки стратегічно важливих підприємств та залученням кредитних ресурсів під державні гарантії уряду. Під час війни гарантований державою борг України суттєво зростає, оскільки держава змушена покривати значні військові, соціальні та відновлювальні витрати за рахунок запозичень. Основними причинами є збільшення оборонних витрат, руйнування інфраструктури, падіння бюджетних доходів і скорочення інвестицій. Додатково борг зростає через активне залучення міжнародних кредитів для фінансування нагальних потреб України [12].

Водночас негарантований зовнішній борг (борг приватного сектору без державних гарантій) характеризується більш стриманою динамікою або навіть тенденцією до скорочення, що пояснюється зниженням інвестиційної активності, обмеженим доступом бізнесу до зовнішніх фінансових ринків та зростанням ризиків ведення економічної діяльності під час війни [13].

Таким чином, у структурі зовнішнього боргу відбувається поступове зміщення у бік зростання частки державного та гарантованого боргу, що відображає підвищення фіскальної ролі держави, але водночас посилює боргове навантаження на публічні фінанси та формує додаткові ризики для бюджетної стійкості в майбутньому.

На кінець 2024 року державний внутрішній борг становив 1 863,13 млрд грн, або 44,32 млрд. дол. США (26,69 % загальної суми державного та гарантованого державою боргу) [13]. Якщо розглядати внутрішні джерела покриття дефіциту державного бюджету, то важливим інструментом фінансування бюджетного дефіциту та покриття державного боргу є облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), які розміщуються на внутрішньому фінансовому ринку. Використання ОВДП дозволяє державі залучати додаткові фінансові ресурси від банківського сектору та населення без залучення зовнішніх запозичень. В умовах воєнного стану роль цього інструменту суттєво зросла, оскільки він сприяє забезпеченню стабільності фінансової системи та фінансуванню державних витрат.

Станом на 01.01.2026 року в обігу знаходиться ОВДП на суму 1965,75 млрд грн У власності комерційних банків налічується ОВДП на суму 969,96 млрд грн, НБУ – 664,65 млрд грн, юридичні особи – 212,24 млрд грн, фізичні особи – 112,02 млрд грн, страхові компанії – 23,64 млрд грн, нерезиденти –15,90 млрд грн, територіальні громади – 0,47 млрд грн [14].

Така структура власності на державні цінні папери свідчить про високу концентрацію ОВДП у фінансовому секторі, зокрема у банках (понад 49% від загального обсягу), а також значну частку у Національного банку України (приблизно 34%), що вказує на активне

використання державних боргових інструментів для монетарного регулювання та підтримки ліквідності банківської системи. Невелика частка у фізичних осіб, страхових компаній і нерезидентів свідчить про обмежену залученість приватних інвесторів і міжнародного ринку капіталу у фінансуванні державного боргу.

Загалом із початку війни до початку 2026 року Уряд України на погашення за ОВДП спрямував 1 064 599,4 млн. грн., 11 945,3 млн дол. США та 2 921,4 млн євро [14].

Таким чином, структура зовнішнього боргу, його критичне зростання у співвідношенні до ВНД України, активне використання внутрішніх запозичень свідчать про зростання боргового навантаження та необхідність ефективного управління державними фінансами в умовах війни.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що фіскальна політика України в умовах воєнного стану зазнала суттєвих трансформацій і характеризується зростанням державних витратів на військові потреби та підтримку економіки, посиленням ролі бюджетного регулювання та підвищенням залежності від зовнішніх джерел фінансування. Аналіз динаміки доходів і витратів державного бюджету показав, що у воєнний період спостерігається значне перевищення витратів над доходами, що призводить до формування бюджетного дефіциту, водночас зростання доходів свідчить про поступову адаптацію економіки до нових умов функціонування. Дослідження динаміки зовнішнього боргу підтвердило тенденцію до його зростання як в абсолютному вимірі, так і у відношенні до ВНД, що зумовлено необхідністю фінансування державних витрат у складних економічних умовах.

Таким чином, напрями оптимізації бюджетно-податкових рішень для забезпечення макроекономічної стабільності та відновлення економіки України в умовах війни слід обґрунтовувати з урахуванням воєнних викликів, дефіциту ресурсів та потреб населення. Пріоритетизація витратів державного бюджету повинна здійснюватися у напрямку зосередження фінансових ресурсів на обороні, відновленні критичної інфраструктури та соціальній підтримці населення, і відповідно, скорочення непрофільних витрат бюджету.

Необхідно оптимізувати державні запозичення через використання низько вартісних внутрішніх та міжнародних кредитів, грантів та ОВДП для фінансування нагальних потреб. А також забезпечити збалансоване співвідношення між гарантованим і негарантованим боргом, щоб уникнути надмірного навантаження на бюджет і фінансову систему України.

Актуальним залишається застосування стимулюючої податкової політики через тимчасове зменшення податкового тиску на підприємства, що працюють у виробництві стратегічно важливих товарів, агросекторі та ІТ-сфері, пов'язаною із кібербезпекою. Фіскальними стимулами для відновлення інвестиційної активності може стати надання податкових преференцій для приватних інвестицій у відновлення житлової та промислової інфраструктури, енергетичних та транспортних об'єктів. Таким чином, ефективна фіскальна політика є важливою передумовою забезпечення макроекономічної стабільності та відновлення економіки України.

Бібліографічний список:

1. Бюджетний кодекс України. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 15.03.2026)
2. Податковий кодекс. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 15.03.2026)
3. Іванова, А. М. Ефективність фіскальної політики в Україні в умовах невизначеності. Інвестиції, № 9 2025. С. 95. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.9.95>
4. Крисоватий, А. Воєнні реалії фіскального простору публічних фінансів України. Світ фінансів. 2023. № 1 (74). С. 8–30. DOI: <https://doi.org/10.35774/SF2023.01.008>
5. Danylyshyn B., Bohdan I. Monetary policy during the wartime: How to ensure macroeconomic stability. Investment Management and Financial Innovations. 2022. Vol. 19 (2). P. 344–359. DOI: [https://doi.org/10.21511/imfi.19\(2\).2022.30](https://doi.org/10.21511/imfi.19(2).2022.30)
6. Burdekin, R., Horan, J., Tao, R. Monetary and Fiscal Policy Interactions and the Impact of the COVID-19 Pandemic. International Journal of Finance & Banking Studies. 2024. Vol. 13. P. 37–45. DOI: <https://doi.org/10.20525/ijfbs.v13i1.3384>
7. Avella, M. Historical background of the public debt in Colombia: the role of the internal public debt under alternative macroeconomic scenarios during World War II. 2004. DOI: <https://doi.org/10.32468/be.316>
8. Hryhoriev H. Sovereign debt and post-war Ukrainian economic growth – system dynamics approach. Scientific Papers Naukma Economics. 2023. Vol. 8 (1). P. 32–39. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.32-39>
9. Бюджет України. Ціна держави. URL: <https://cost.ua/byudzhets-ukrayiny/> (дата звернення: 20.03.2026)
10. Портал «Бюджет для громадян». URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2024&budgetType=NATIONAL> (дата звернення: 28.03.2026).
11. Показники зовнішнього державного боргу. Сайт Світового банку. World Bank Group. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=MX> (дата звернення: 23.03.2026)
12. Романовська Ю., Смоляр Л. Аналіз державного боргу України в умовах війни. Економіка та суспільство. 2024. № 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-106>
13. Державний борг та гарантований державою борг. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovaniy-derzhavju-borg> (дата звернення: 24.03.2026)
14. ОВДП, які знаходяться в обігу за номінально-амортизаційною вартістю. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/t-bills> (дата звернення: 26.03.2026)

References:

1. Biudzhetni kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine]. Ofitsiyniy portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (accessed March 15, 2026)
2. Podatkoviy kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. Ofitsiyniy portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (accessed March 15, 2026)
3. Ivanova A. M. (2025) Efektyvnist fiskalnoi polityky v Ukraini v umovakh nevyznachenosti [Efficiency of Fiscal Policy in Ukraine under Uncertainty]. Investytsii – Investments, no. 9, p. 95. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.9.95>
4. Krysovatyi A. (2023) Voienni realii fiskalnoho prostoru publichnykh finansiv Ukrainy [War Realities of the Fiscal Space of Public Finances of Ukraine]. Svit finansiv – World of Finance, no. 1 (74), pp. 8–30. DOI: <https://doi.org/10.35774/SF2023.01.008>
5. Danylyshyn, B. and Bohdan, I. (2022). Monetary policy during the wartime: How to ensure macroeconomic stability. Investment Management and Financial Innovations, no. 19(2), pp. 344–359. DOI: [https://doi.org/10.21511/imfi.19\(2\).2022.30](https://doi.org/10.21511/imfi.19(2).2022.30)
6. Burdekin, R., Horan, J., & Tao, R. (2024). Monetary and Fiscal Policy Interactions and the Impact of the COVID-19 Pandemic. International Journal of Finance & Banking Studies (2147-4486), no. 13(1), pp. 37–45. DOI: <https://doi.org/10.20525/ijfbs.v13i1.3384>
7. Avella, M. (2004). Historical background of the public debt in Colombia: the role of the internal public debt under alternative macroeconomic scenarios during World War II. DOI: <https://doi.org/10.32468/be.316>
8. Hryhoriev, H. (2023). Sovereign debt and post-war Ukrainian economic growth – system dynamics approach. Scientific Papers Naukma Economics, no. 8(1), pp. 32–39. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.32-39>
9. Biudzhets Ukrainy. Tsina derzhavy [Budget of Ukraine. Cost of the State]. Available at: <https://cost.ua/byudzhets-ukrayiny/> (accessed March 20, 2026)
10. Portal “Biudzhets dlia hromadian” [Portal “Budget for Citizens”]. Available at: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2024&budgetType=NATIONAL> (accessed March 28, 2026)
11. Pokaznyky zovnishnoho derzhavnoho borhu. World Bank Group [External Public Debt Indicators. World Bank Group]. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=MX> (accessed March 23, 2026)
12. Romanovska Yu., Smoliar L. (2024) Analiz derzhavnoho borhu Ukrainy v umovakh viiny [Analysis of the Public Debt of Ukraine in the Conditions of War]. Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society, no. 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-106>
13. Derzhavnyi borh ta harantovanyi derzhavoiu borh [Public Debt and State-Guaranteed Debt]. Ministerstvo finansiv Ukrainy – Ministry of Finance of Ukraine. Available at: <https://www.mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovaniy-derzhavju-borg> (accessed March 24, 2026)
14. OVDP, yaki znakhodiatsia v obihu za nominalno-amortyzatsiinoiu vartistiu [Domestic Government Bonds in Circulation at Nominal Amortized Cost]. Natsionalnyi bank Ukrainy – National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/markets/t-bills> (accessed March 26, 2026)

Дата надходження статті: 01.04.2026

Дата прийняття статті: 22.04.2026

Дата публікації статті: 19.06.2026